

MEDEDELINGEN BULLETIN Nr. 9
=====

van de "Nederlandse vereniging ter beoefening van de militaire historie"

Opgericht : 20 augustus 1966

Secretariaat : Burgemeester Caan van Necklaan 262 Leidschendam

Penningmeester : Giro 14700 van Alg. Bank Nederland N.V. Den Helder, ten goede
van C.J. Kneppelhout, penningm. Ned. ver. t.b.v.d. mil. historie.

Contributie per jaar : minimaal f. 15,-.

De vereniging is er voor allen, die zich verdiepen in de studie van geschiedenis, ceremonieel, tradities, uniformen, emblemen, wapens en onderscheidingen van militaire en semi-militaire organisaties, meer in het bijzonder die van Nederland en de (voormalige) overzeese Rijksdelen.

I. MEDEDELINGEN VAN HUISHOUDELIJKE AARD

A. Eenjarig bestaan.

Onze vereniging bestaat deze maand precies één jaar. In juli 1967 werd het 225-ste lid ingeschreven. Dat wil dus zeggen, dat de vereniging, die vorig jaar startte met 140 leden, in ledenwinst boekte van 85 personen, ofwel ruim 60% ! Geen ongunstig resultaat. Maar wie denkt, dat het bestuur nu op deze lauweren gaat rusten heeft het volkomen mis. In het vorige bulletin konden onze leden reeds kennis nemen van de ten dele al gerealiseerde plannen met betrekking tot de Studie-afdelingen.

Daarnaast zal het bestuur in het winterseizoen enige lezingen gaan organiseren, het bulletin zal verfraaid worden, de mogelijkheid om uniformprentbriefkaarten te gaan uitgeven wordt ernstig bestudeerd etc. etc.

Grote plannen vergen echter actieve verenigingsleden!

Nu zo langzamerhand de vacaties achter de rug zijn, komt er weer wat meer tijd voor onze hobby's. Moge dat ook in onze vereniging merkbaar worden in de vorm van deelname aan de studie-afdelingen, ledenwerving, copy voor bulletin en Spiegel Historisch, grote opkomst bij de jaarvergadering in september, tijdige contributiebetaling, initiatieven van de leden en gaat U zo maar door!

Wij hopen, dat dit ons jaar voor onze vereniging gevolgd wordt, door talloze andere en nog betere jaren.

Het bestuur zal er al het hare toe trachten bij te dragen!

B. Uit de bestuursvergaderingen

Op 28 juni 1967 werd een vergadering van het Algemeen Bestuur gehouden. Enige belangrijke punten daaruit volgen hier:

- 1) De mogelijkheid om Nederlandse uniform-prentbriefkaarten in kleuren uit te (laten) geven zal door enige bestuursleden worden nagegaan.
- 2) Het ontwerp van de Statuten en het Huishoudelijke Reglement is door het bestuur definitief vastgesteld. De leden zullen bij dit bulletin een exemplaar aantreffen, zodat zij zich v.w.b. dit onderwerp op de komende jaar-vergadering kunnen voorbereiden.

- 3) Het bestuur heeft een keuze gedaan uit de ingezonden ontwerpen voor een verenigingseembleem.

Gekozen werd een embleem, ontworpen door de heer J. Scherpenhuyzen en getekend door de heer H. Veltmeyer.

Het is een eenvoudig embleem geworden, dat toch in zijn symboliek compleet is. Onderaan bevindt zich het gesloten boek, voorstellend de nog onbekende feiten uit de historie. Daarop bevindt zich een opengeslagen boek, voorstellend de reeds bekende feiten. Daarop staat een zandloper, die symbolisch het vervlieden van de tijd voorstelt. Achter dit geheel de twee gekruiste zwaarden, die de gehele Krijgsmacht symboliseren.

Het bestuur is bijzonder gelukkig met dit strakke, moderne en toch zo sprekende embleem en het is de heren Scherpenhuyzen en Veltmeyer zeer erkentelijk voor hun inzending. Deze erkentelijkheid is inmiddels omgezet in een tastbaar blijk van waardering.

Overigens wil het bestuur langs deze weg alle inzenders van ontwerp-emblemen bijzonder hartelijk danken voor de vaak zeer originele en prachtig uitgevoerde tekeningen. Helaas kan slechts één ontwerp het uitverkorene worden. Hoe moeilijk die keuze was blijkt wel uit het feit, dat er pas na twee bestuursvergaderingen 'n definitieve keuze kon worden gedaan!

Als roepnaam voor de vereniging werd gekozen:

"Mars et Historia" d.w.z. de oorlogsgod met de geschiedenis.

Wij hopen z.s.m. een afbeelding van het embleem op ons bulletin te tonen!

- 4) In verband met het hierboven gestelde, zal ons bulletin voorzien worden van een gedrukt titelblad.

C. Jaarvergadering

De algemene leden-vergadering 1967 zal gehouden worden op zaterdag 16 september 1967 te 's-Gravenhage in de grote toneelzaal van de Prinses Julianakazerne aan de Thérèse Schwartzestraat (Clingendaal).

Het programma van die dag ziet er als volgt uit :

Van 10.30 uur tot 12.00 uur wordt aan de Studie-afdelingen gelegenheid geboden bij-ee-n te komen in verschillende kleinere zalen van de Prinses Julianakazerne.

Tevens bestaat dan gelegenheid tot het inrichten van stands voor de expositie van verzamelingen van onze leden langs de wanden van de grote toneelzaal.

Van 12.30 uur tot 13.30 uur gelegenheid tot lunchen

Van 13.30 uur tot 14.45 uur jaarvergadering

Van 14.45 uur tot 15.45 uur pauze. Gelegenheid tot het bezichtigen van de expositie en gelegenheid tot ruilen.

Van 15.45 uur tot ± 16.15 uur lezing met dia's en geluidsband over "Militaire muziek" door Mr. R.A. Schimmel.

Na ± 16.15 uur kunnen de stands van exposanten worden afgebroken. Het officiële deel van onze jaarvergadering is dan achter de rug. De agenda voor de jaarvergadering luidt als volgt:

1. Opening door de voorzitter.
2. Benoeming Kascommissie 1966
3. Jaarverslag door de voorzitter.
4. Financieel verslag door de penningmeester (zie bijlage).
5. Benoeming Kascommissie 1967.
6. Behandeling Statuten en Huishoudelijk. Reglement (zie bijlagen).
7. Verkiezing bestuursleden.
Aftredend zijn de heren C.A. Heshusius en E.H. Weekenstroom.
Beiden zijn herkiesbaar.
De leden kunnen tot 1 september 1967 schriftelijk andere kandidaten stellen.
8. Behandeling van door de leden opgegeven onderwerpen.
Deze onderwerpen (vragen) dienen eveneens voor 1 september 1967 schriftelijk te worden opgegeven.
9. Rondvraag. Hierbij worden slechts die vragen behandeld, die betrekking hebben op de voorafgaande punten van de jaarvergadering.
10. Sluiting door de voorzitter.

Het bestuur nodigt langs deze weg alle leden uit tot het bijwonen van de jaarvergadering c.a. Achterin dit bulletin vindt U een aanmeldingsformulier voor deelname. Gaarne vóór 2 september in/zenden aan het Secretariaat. Het bestuur stelt zich voor de eigenlijke jaarvergadering zo snel mogelijk af te werken, zodat de nadruk kan komen te liggen op de expositie, de lezing en de ruil-mogelijkheden.

Het bestuur hoopt, dat zeer vele leden gehoor zullen geven aan deze convocatie voor de jaarvergadering 1967!

Tot slot nog enige zakelijke gegevens.

Indien U een deel van Uw collectie wilt exposeren, kunt U dat opgeven middels het aanmeldingsformulier.

Er zijn tafels beschikbaar van 2m lang en 1 m breed.

Alles zonder wandruimte, tenzij U zelf 'n plaat board of iets dergelijks meebrengt. Er mag nl. niet geplakt of geprikt worden tegen de wanden. Per persoon max 2 tafels.

Voor de lunch, die we gezamenlijk zullen gebruiken, dient men zich eveneens middels het aanmeldingsformulier op te geven. De kosten bedragen f. 2,- per persoon, te voldoen aan de penningmeester (ter plaatse).

De studie-afdelingen kunnen desgewenst bij-een komen in de ochtend-uren. Wij verzoeken de afdelingscorrespondenten middels het aanmeldingsformulier op te geven:

- 1) of men met de afdeling wil vergaderen
- 2) zo ja, met hoeveel personen men denkt te komen.

Voor de verzamelaars onder onze leden zal er ruimschoots gelegenheid zijn om te ruilen en gegevens uit te wisselen. Brengt daarom Uw ruilmateriaal mee.

D. Automatische giro-overschrijving van contributie.

Bij dit mededelingenbulletin treft U twee kaarten van de Postcheque en Giro-dienst aan voor machtiging tot periodieke overschrijving (resp. Girokantoor 's-Gravenhage en Arnhem).

Ter vereenvoudiging van de betaling en inning worden de leden van onze vereniging, die rekeninghouder bij de Girodienst zijn, verzocht de kaart van het hen betreffende Girokantoor verder in te vullen en naar dit kantoor op te zenden. Datum van eerste overschrijving ware bij voorkeur te stellen op januari 1968.

Het gironummer van begunstigde is :

14700 - t.n.v. Algemene Bank Nederland, Den Helder

Korte aanduiding reden betaling :

t.g.v. Ned. ver. beoef. Mil. Historie, contributie.

Het bestuur doet een beroep op Uw medewerking in deze. Met "een penne-streek" bent U verlost van het steeds weerkerende uitschrijven van het girobiljet voor het abonnementsgeld, terwijl U daarbij de penningmeester verlost van de zorg voor de inning van deze gelden.

Moge wij op U rekenen ? Dank U!

Uiteraard geldt dit bericht niet voor de leden, die hun contributie voor het leven betaalden.

E. Diversen

- 1) Bij dit bulletin is de 7e aanvulling op de ledenlijst gevoegd.
- 2) Het bestuur wil gaarne dank brengen aan de heer J. Lanselink voor zijn activiteiten op het gebied van de ledenwerving.
- 3) Gezien het feit, dat de excursie van onze vereniging op een gewone doordeweekse dag plaats vond, mogen we zeer tevreden zijn over het deelnemersaantal. 26 Personen hadden op 9 juni 1967 de weg gevonden naar een zonnig Den Helder.

De ontvangst in het Marine-voorlichtingsgebouw gaf al direct aanleiding tot het leggen van contacten in een gezellige omgeving. Het bezoek aan het Marine-museum was voor velen een openbaring. Deze historische collectie is met de grootst mogelijke zorg geëxposeerd en bevat een schat aan maritieme gegevens.

De deelnemers hebben er van genoten. Tijdens de voortreffelijke rijstmaaltijd werd er nog over nagepraat.

's Middags werd een uitgebreide rondvaart door de havens gemaakt, begunstigd door schitterend zomerweer.

Om 16.00 uur kwam helaas het einde van deze zéér geslaagde eerste excursie van onze vereniging. Onze dank gaat uit naar de Luitenant ter Zee Adm. der 1e klasse G.J. Kneppelhout, die deze dag zo voortreffelijk had georganiseerd, mede dank zij de spontane medewerking van de zijde van de Commandant Zeemacht Nederland.

- 4) Ons lid, de Ritmeester J.C. Hopperus Buna schonk aan ons archief een copie van "Gefechtsbericht der 7. (Stamm) Kompanie für die Zeit vom 17.9 bis 26.9. '44 (Landingen bij Arnhem), opgemaakt door 44-Obersturmführer Labahn. Onze hartelijke dank voor deze schenking!

II. PERSONALIA

- A. Per 1 juli 1967 zijn onze leden, de majoor van de Generale Staf L. Verhoeff en de majoor der Artillerie J.D. Besselink bevorderd tot luitenant-kolonel. Wij wensen hen van harte geluk met deze eervolle promotie!
- B. In de Haagse Courant van 13 juni 1967 lazen wij, dat ons lid, Mr. M.J.P.D. Baron van Harinxma thoe Slooten bij K.B. is benoemd tot hoofdadministrateur in vaste dienst bij het Ministerie van Defensie. Ook hem wensen wij geluk met deze bevordering.

III. VAN DE STUDIE-AFDELINGEN

- A. Voor alle zekerheid geven wij hier nog eens het lijstje van de kort geleden opgerichte studie-afdelingen :

- 1) Militaire en civiele miniatuur-figuren
afdeling-correspondent : Luitenant-kolonel der Koninklijke Mare-chaussee A.J. Weekenstroo, Burgen. Caan van Necklaan 340, Leidschendam.

- 2) Militaire muziek
afdelings-correspondent : Mr. R.A. Schimmel, Voorschoterlaan
60 B, Rotterdam.
- 3) Militaire emblemen
afdelings-correspondent : Sergeant-Majoor der Intendance
B.C. Cats, Orion 20B, Amersfoort.
- 4) Ridderorden en onderscheidingen
afdelings-correspondent : J.C. Burger, Res.Kapitein der Infanterie,
Verhagen Metmanstraat 100, Rijswijk (ZH).
- 5) Militaire genealogie
afdelings-correspondent : Ir Ch.C. van der Vlis, Res.Majoor der
Genie b.d., Anna van Burenlaan 59, Haarlem.
- 6) Wapens en munitie
afdelings-correspondent : J. Lenselink, Res. 1e Luitenant der
Artillerie, P, Köhlerstraat 10, Rijswijk (ZH)

Wij doen een hernieuwd dringend beroep op onze leden om zich rechtstreeks te wenden tot de afdelings-correspondenten, indien zij willen gaan meewerken aan het werk in een of meer der studie-afdelingen of indien zij menen op andere wijze van dienst te kunnen zijn.

B. Het bestuur zoekt nog steeds naar leden, die bereid zijn afdelings-correspondent te worden van

- 1) een studie-afdeling "Uniformkunde"
- 2) " " " "Nederlandse Krijgsgeschiedenis"
- 3) " " " " 1940-1945 "

De secretaris verneemt gaarne Uw aanmelding!

C. Studie-afdeling militaire en civiele miniatuur-figuren

Teneinde misverstanden te voorkomen willen wij direct met de deur in huis vallen en opmerken, dat het niet de bedoeling is om naast de reeds bestaande Stichting "Tinnenfiguren" een tweede Tinnen fig. vereniging in Nederland op te richten. Aangezien echter bij een niet te verwaarlozen aantal leden van de "Ned. Vereniging ter beoefening v.d. mil. historie" belangstelling bestaat voor miniatuur-figuren, heeft het Bestuur gemeend een studieafdeling militaire en civiele figuren in het leven te moeten roepen, teneinde de daarvoor in aanmerking komende leden begeleiding te kunnen geven.

Waaruit zal deze begeleiding moeten bestaan?

Neemt U van mij aan, dat deze vraag gemakkelijker te stellen dan te beantwoorden is.

Het verzamelen van miniatuur figuren heeft zovele facetten, dat wij niet kunnen volstaan met het geven van richtlijnen in deze rubriek. Veel zal afhangen van de vragen, welke door individuele gegadigden aan de studieafdeling gesteld worden.

De goed doordachte opzet van onze organisatie biedt ons echter vele mogelijkheden om met succes van start te gaan.

Voor zover U bekend bent met miniatuurfiguren weet U, dat o.a. het zelf beschilderen van deze figuren niet mogelijk is, als U geen goede documentatie heeft. Bent U er uiteindelijk in geslaagd om een aantal historisch verantwoorde figuren samen te stellen en U wilt een bepaalde periode uit de geschiedenis, bijv. een veldslag of een gedeelte daarvan met behulp van deze figuren reconstrueren, dan strandt U doorgaans op Uw kennis van de krijgsgeschiedenis. De Vereniging, in dit geval de studieafdelingen uniformkunde en krijgsgeschiedenis zullen echter ongetwijfeld Uw problemen weten op te lossen.

In voorkomend geval hoopt de studieafdeling zeer zeker een beroep te kunnen doen op de kennis en vaardigheid van de leden zelf. Denkt U eens aan de Hr. Spandauw te Groningen (diorama's) en de Hr. Booden te Rotterdam (vervaardigde gietvormen en figuren)!

Voorts zijn er verzamelaars, die alleen zouden willen weten, uit welke tijd hun verzameling stamt, welke producenten de figuren vervaardigden enz. Ook op deze vraag zal de studieafdeling U antwoord kunnen geven.

En dan hebben wij nog de hoop, dat er onder U (vooral de ouderen) latente verzamelaars aanwezig zijn, die wellicht meer meer interesse zullen krijgen in hun eigen jarenlang goed opgeborgen verzamelingen.

Het is verheugend op te merken, dat een tweetal medeverzamelaars bereid is, om mede de afdeling de nodige steun te verlenen. In de Heeren Mr. R. A. Schimmel te Rotterdam en W. de Jong te Leiderdorp heeft de studieafdeling een paar deskundige medewerkers gevonden.

Wij starten met groot enthousiasme en toewijding. Definitieve plannen zullen t.z.t. worden vastgesteld in samenwerking met U allen.

Wij hopen veel schriftelijke reacties en suggesties te zullen ontvangen.

Zodra de vacantes voorbij zijn zult U meer van ons horen.

De afdelings-correspondent:

A.J. WEEKENSTROO

B.C. van Necklaan 340,

Leidsobandam.

Telefoon 01761 - 4988

D. Studie-afdeling militaire emblemen.

Reeds vanaf de oprichting der Nederlandse Vereniging ter beoefening van de Militaire Historie werd bij het indelen der diverse belangstellingen de groep "militaire heraldiek" een afzonderlijke rubriek (nr. 5) gegeven.

Onder militaire heraldiek gelieve men in de ruimste zin te verstaan: de materie rond de emblematische of zinnebeeldige onderscheidingstekens op de militaire uniform ter aanduiding van het wapen of dienstvak waartoe de drager behoort, alsmede de emblematische aanduiding der samengestelde eenheden, zoals de brigade, divisie of legerkorps waartoe militairen als regel behoren.

Hoewel niet helemaal onder de noemer der militaire heraldiek te brengen willen we gaarne hierbij voegen de rangonderscheidingstekens alsmede onderscheidingstekens welke een specialistische vaardigheid ~~aan~~ aan geven; dus in totaal de distinctieven welke door militairen op de hoofddekkel, kraag, schouderbedekking, mouwen alsmede op of boven de borstzakken worden gedragen en niet behoren tot de groep ridderorden en eretekens.

Daar vele leden zich voor deze rubriek interesseren en zelfs veelal specimen der militaire heraldiek verzamelen, is het bestuur tot het besluit gekomen voor deze groep een studie-afdeling te vormen, waarvan ondergetekende de coördinatie op zich heeft genomen.

Het doel van deze studie-afdeling zal zijn het uitwisselen van de kennis der leden aangaande de militaire emblemen en hun documentatie en voorzover men emblemen of documentatie daadwerkelijk verzamelt, het uitwisselen van doubletten.

Hiertoe zal een vaste rubriek in het mededelingenbulletin worden ingesteld, waarin regelmatig omschrijvingen en afbeeldingen der emblemen zullen worden gepubliceerd. Dit aangevuld met zoveel mogelijk achtergrond gegevens en verwijzing naar bestaande documentatie.

Uiteraard staan hierbij de Nederlandse militaire emblemen op de voorgrond; waar echter buitenlandse militaire emblemen de interesse der leden hebben ligt het zeker in de bedoeling tot publicatie van deze gegevens over te gaan.

Ter verkrijging van de noodzakelijke "background" zullen een aantal periodes worden omschreven, welke kenmerkend waren of zijn voor de in die tijd gedragen emblemen. Voor het leger gaat de gedachte uit naar bijv.:

- a) de Koninklijke Landmacht tot de 1e wereldoorlog;
- b) de Koninklijke Landmacht tot mei 1940;
- c) Het Koninklijk Nederlands-Indische Leger tot febr. 1942;
- d) de Engelse periode 1940-45 en de hieruit voortgekomen eerste na-oorlogse periode 1945-46;
- e) de periode 1947-1963, geheel **nieuwe** emblemenserie op het veldtenue en dagelijks tenue van Brits model;
- f) de Indië-periode K.N.I.L. 1945-1950;
- g) de Indië-periode K.L. 1945-1950;
- h) de huidige periode 1963-heden, emblemen op het twee-kleurige veld- en dagelijkse tenue;
- i) uitmonsteringen en distinctieven op geklede- en ceremoniele tenuen.

Voor de Koninklijke Marine en Koninklijke Luchtmacht lijkt het eveneens wenselijk in soortgelijke, afgebakende periodes de achtergrond der gedragen en te dragen emblemen, uitmonsteringen en distinctieven te schetsen. Vervolgens kan in elke periode tot nauwgezette omschrijving van de toen gedragen emblemen worden overgegaan.

Daarnaast zal een vragenrubriek worden ingesteld, waarin de belangstellenden hun vragen ter opheldering van de overigen kunnen voorleggen, waardoor wij hopen de thans nog vage of onbekende zaken tot opheldering te brengen.

Uiteraard zullen de publicaties slechts het vereiste niveau verkrijgen indien de medewerking van zoveel mogelijk belangstellenden in deze studie-afdeling kan worden verkregen. Niet alleen is Uw copy, mét of zonder illustraties zeer welkom, bovendien zal elke toelichting of bemerking van U de volle aandacht krijgen, teneinde de geïnteresseerden in de studie-afdeling der militaire emblemen een zo volledig en juist mogelijk beeld te **verschaffen**.

De afdelings-correspondent :

B.C. Cats

Sergeant-majoor der Intendance

Orion 20 b,

Amersfoort.

E. Studie-afdeling wapens en munitie

Van de afdelings-correspondent ontvingen wij bericht, dat de werkende kern van de afdeling voorlopig gevormd wordt door de heren H.A. Muller, ing.; D.W. Zoetmulder; J.P.Jansen apotheker en hem zelf. Indien er nog leden zijn, die aan deze afdeling actief willen gaan medewerken, worden zij verzocht contact op te nemen met

de afdelings-correspondent:

J. Lenselink

P. Köhlerstraat 10 Rijswijk (ZH)

IV. OP VERKENNING VOOR U

- A. Gezien bij boekhandel de Slegte (ingang Damrak) te Amsterdam:
"Figurines et soldats de plomb" par Marcel Baldet f. 19,50
"Soldiers" by Richard Bowood f. 6,95
"La seconde guerre mondiale" f. 29,90
"Ecole de Cavalerie Saumur" par Gén Durosoy f. 27,50
- B. Van de Europese Bibliotheek, Gasthuisstraat 12 Zaltbommel, ontvingen wij nr 6 van de Boekkas, juni 1967, waarin o.a.:
"Glans and tartans of Scotland" by Robert Bain, geïllustreerd met 133 tartans in kleur, f. 11,-
"Waterloo" by John Naylor, f. 14,50
"Geschiedenis van het wapen" door Courtlandt Canby, f. 14,50
"Atlas de la grande armée" f. 59,50
"Nelson's battles" by Oliver Warner, f. 25,65
"De jaren 1914-1918 in oude ansichten" door Mr. G.H. Krüger, f. 15,90
- C. Van het Nedersaksisch antiquariaat, Exel, Lochem, ontvingen wij Lijst 100, waaruit we o.a. lichten:
"Tussen vuur en ijzer" (strijd om de Grebbeberg) door H.v. Heerde f. 6,-
"L'occupation allemande pendant la der-nière guerre mondiale" par C.M.O. van Nispen tot Sevenaer (Den Haag 1946), f. 12,-
"Aanteekeninge gehouden gedurende mijne marsch naar gevangenschap in en terugkeer uit Rusland in de jaren 1812, 1813 en 1814". (Amsterdam 1820) door C.J. Wagevier, f. 25,-
"Kostümkunde" von E. Nienholdt, m. 203 afb. en 20 gekleurde platen, 1961, f. 52,-
"Kostüme des 16. und 17. Jahrhunderts", von E. Wienholdt, m. 20 foto's, waarvan 4 in kleuren, 1962, f. 5,80.
- D. Van de verzamelponier, postbus 814, Rotterdam, ontvingen we het julinummer 1967, waarin o.a. worden aangeboden:
"Front und Heimat" Soldaten zeitung, 1942. f. 2,50
Nederlandse korpsonderscheidingsstekenen (schouderbandjes) à f. 0,25 per stuk. Vele afwijkende en zeldzame exemplaren in prijzen, variërend van f. 0,50 tot f. 2,-. Voorts baretgespen, schouder-emblemen, kraagspiegels, epauletten enz.
Ook Indië-schildjes, KNIL- en Marine-emblemen worden in grote aantallen tegen billijke prijzen aangeboden.
- E. Van de firma H. de Bot, Hornerheide 7 te Horn (L) ontvingen wij de catalogi; 342 t/m 344. Uit nr 344 noteerden wij voor U:
nr 606: E. Fiebig: "Unsterbliche Treue". Das Heldenlied der Fahnen und Standarten des deutschen Heeres. Berlin 1936, f. 75,-
nr 667: K. Winterfeld: "Vollständige Geschichte des deutsch-französischen Krieges von 1870. Berlin 1870, f. 15,-

- F. Van de firma Langerveld, Nwe. Binnenweg 110 Rotterdam, kregen wij de Aanbiedingslijsten 675 en 676 toegezonden.
- Uit nr 675 noteren wij:
- nr 162: H. Heiber : "Lage beschreibungen im Führerhauptquartier". Pocket, f. 3,50.
 - nr 187: Dr. G.D.J. Schotel: "Bijdrage tot de geschiedenis der Kerkelijke en Wereldlijke Kleeding", 1e ged. Den Haag 1854, Los., f. 10,-
 - nr 359: P. van 't Veer : "Daendels, maarschalk van Holland" Pocket, f. 3,-
- Uit nr 676 noteren wij:
- nr 54 : N. Bosboom : "In moeilijke omstandigheden (1914-1917), Uitg. 1933, f. 7,50.
 - " 62 : W.G. de Bas : "Quatre-Bras en Waterloo", f. 6,50.
 - " 320 : F.H.A. Sabron : "De oorlog van 1794/1795 etc." f. 12,- (kaarten en schetsen ontbreken).
 - " 468 : J.J.C.P. Wilson : "Vijf oorlogsdagen" f. 19,50.
 - " 794 : C. Dorren : "De geschiedenis van het Nederlandse Korps Mariniers van 1665-1945" f. 25,-
 - " 419 : N.M. Burgers : "Holland under the Nazi heel" f. 2,50.

V NIEUWE UITGAVEN

- A. Met de medewerking van o.a. de Maritiem-historische sectie van de Marinestaf werd door de Britse Staatsuitgeverij te Londen een geïllustreerd boek uitgegeven onder de titel "The second Dutchwar" (De tweede Engelse oorlog) De kosten zijn ± f. 5,50. Het is een zeer goed verzorgd en objectief werk over een rumoerig stuk van onze maritieme geschiedenis geworden, dat onze aandacht zeker waard is.
- B. Van het Legermuseum ontvingen wij deel I van de Bibliotheek-catalogus, waarin op overzichtelijke wijze dat deel van de bibliotheek, gewijd aan uniformen, bijeen is gebracht. Het geeft een goed inzicht in de rijke schat aan uniformkundige werken, die ons eigen onvolprezen Legermuseum bezit. We mogen de directeur en de bibliothecaris van dat museum dankbaar zijn voor deze uitgave, die ons zeker vele diensten zal bewijzen.
- C. Van de Studie-afdeling Militaire Muziek ontvingen we volgende boekbespreking:

Weer verscheen een vaderlandse publicatie op het gebied van de militaire muziek : Mensen en muziek in Arnhem, over en om tien jaar Nato taptoe". Het is het programma van de Nato taptoe Arnhem 1967, ter gelegenheid van het tweede lustrum uitgegroeid tot een pocketboekje van 160 blz. door toevoeging van een beschrijving van allerlei zaken in en om deze taptoe en het muziekleven in Arnhem van de hand van Jan A.W. Kessels.

Datgene wat de militaire muziek zelve betreft vindt men op blz. 57 tot en met 107, voorts op blz. 120 e.v. een register van de muziekkorpsen die tot nu toe aan de taptoe hebben deelgenomen; alleen hierover enkele opmerkingen.

De belangrijke Engelse componist van militaire muziek heet niet Henri Alford doch Kenneth Alford, wat de "pen name" van Major F.J. Ricketts was. "It's a long way to Tipperary" is trouwens bevestigd geen compositie van Alford, zijn bekendste is wel "Colonel Bogey".

Bij de op blz. 64 genoemde moderne Nederlandse marscomponisten zet ik een vraagteken; ik zou o.a. liever J. Wichers noemen.

Op dezelfde blz. wordt tot tweemaal toe gesproken van de "claque", waaraan de marsmuziek van Fransen, Belgen en anderen traditioneel gebonden zou zijn; mogelijk hebben sommige Franse of Belgische militaire kapellen inderdaad behoefte aan een gezelschap beroeps-applaudiseerders (zou mij niet verbazen), maar van overheidswege is - althans de Fransen - een "clique" toegevoegd.

Op blz. 65 wordt opgemerkt dat de voornaamste functie van de militaire muziek een zaak van ordening is (bij het marocheren); mijns inziens gaat dat wel op voor de muziek van de tamboerkorpsen e.d. die inderdaad de pas scandeerden, doch met de muziek van een volledige kapel werd nog wel wat anders beoogd; de ordening is de oorspronkelijke functie geweest, doch later verdrongen door allerlei andere behoeften (veelal van emotionele aard).

De op blz. 74 besproken Deense kapellen beschikken meestal inderdaad niet over gala-uniformen, maar er mag wel een uitzondering worden gemaakt voor het muziekkorps van de Lijfgarde, dat reeds lang dergelijke uniformen bezit, zeker al sinds 1900.

Voor de Noren (blz. 89) moet ik het wel even opnemen; hen wordt verweten een eenzijdig programma gebracht te hebben, immers slechts vier werken van één componist. Waarschijnlijk heeft de schrijver slechts het programma van toen geraadpleegd, waarin bij slechts één compositie de componist wordt vermeld, doch daaruit valt nog niet af te leiden dat alle andere ook van dezelfde componist waren; dat was ook niet het geval, wat uit de namen van die composities alleen al viel af te leiden (Norsk Gardemarsj is moeilijk toe te schrijven aan de Amerikaan Huffine).

Het register is een beetje rommelig, waarom heel deftig "Il Corpo Musicale dell'Aeronautica Militare Italiana" en daar tegenover alleen "Les Guides" of "l'Equipage de la Flotte" in plaats van "La Musique des Guides". (voor wat mij betreft: Muziekkapel van de Giäsen) en "La Musique des Equipages de la Flotte"?

In ieder geval geeft het boekje een mooi overzicht van wat er de afgelopen 10 jaar zoal op de Nato taptoe in Arnhem te zien en te horen is geweest, daar de tekst ook verlucht is met een aantal zwart-wit foto's van kapellen en muzikanten. Ik kreeg het boekje door fl. 2,-, over te schrijven naar giro 914000 van Nato-Taptoe te Arnhem.

Mr. R.A. Schimmel

D. Duitse Geopolitiek 1919-1945

Een imperialistische ideologie

door DR. G. BAKKER, Prijs geb. f. 17,90, Uitg. van Gorcum, Assen.

Kort na de Eerste Wereldoorlog werd in Duitsland een nieuwe wetenschap, de geopolitiek, aangediend. Het ontstaan hiervan hield rechtstreeks verband met de nederlaag in 1918 en de daaruit voortvloeiende Vrede van Versailles.

Karl Haushofer, een generaal uit de Eerste Wereldoorlog en daarna hoogleraar aan de universiteit te München, schiep voor de zeer velen in Duitsland, die de nederlaag niet konden en wilden accepteren, met de geopolitiek een middel om - voorlopig alleen in de geest - aan de gevolgen van die nederlaag te ontkomen.

Volgens de geopolitieke opvattingen waren de staten levende wezens met ieder een eigen wil, die voortdurend met elkaar in strijd waren, of zich voorbereidden tot de strijd. Duitsland als één van die levende wezens bevond zich, zo werd geleerd, door de Vrede van Versailles in een uitzonderingspositie, omdat zijn ruimte niet in overeenstemming was met het aantal inwoners; anders gezegd, Duitslands ware "Lebensraum" was veel groter dan het feitelijke grondgebied.

De geopolitiek nu zou als het geografische geweten van de staat de wegen moeten wijzen om die grotere ruimte te verwerven.

Karl Haushofer kreeg door zijn leer, die aansloot bij het imperialistische nationalisme in Duitsland uit de jaren vóór 1914, al spoedig vele aanhangers. Zijn ijverigste leerlingen waren de nationaal-socialisten, met name Hitler, Hess, Rosenberg en Darré, die al spoedig allerlei elementen uit de geopolitiek overnamen. Het woord "Lebensraum" heeft juist door de Nazi-propaganda zijn algemene bekendheid gekregen.

Er zou volgens de geopolitici een "Mittel Europa" moeten ontstaan, dat behalve Duitsland ook Oostenrijk, Hongarije, Tsjecho-Slowakije, Polen, Roemenië, Boelgarije en Joego-Slavië zou moeten omvatten. Dan pas had Duitsland zijn ware "Lebensraum" gevonden, omdat ook dan pas de zozeer gewenste autarkie mogelijk was. De sleutel tot de wereldmacht lag echter volgens Haushofer en Hitler in Rusland, zij het dan ook dat zij hieruit verschillende conclusies trokken.

Deze leer, die aangekondigd werd als een nieuwe wetenschap, maar in feite niets anders dan een imperialistische ideologie was, heeft talloos velen in Duitsland onder haar bekoring gebracht en daardoor in niet geringe mate bijgedragen tot het aanvaarden door eveneens talloos velen van de nationaal-socialistische doelstellingen voor de buitenlandse politiek.

- E. Bij het Marinemuseum te Den Helder is nu ook verkrijgbaar de brochure "50 Jaar Marineluchtvaartdienst", samengesteld door het bureau Maritieme historie. Prijs f. 2,-.

VI MILITARIADE

Wetenswaardigheden over diverse militaire onderwerpen.

- A. Bij de Administrateur van het tijdschrift "Ons Wapen" Raamweg 4 te 's-Gravenhage zijn nog enige exemplaren te koop van het in 1963 uitgegeven standaardwerk "De geschiedenis van het Wapen der Koninklijke Marechaussee" door Gen.Maj. b.d. Mr. W. van den Hoek. De kosten bedragen f. 20,55 + porto. Het werk is verlucht met talloze foto's en 12 prachtige kleurenplaten.
- B. Maquette beleg van 's-Hertogenbosch

In het Rijksmuseum te Amsterdam wordt momenteel hard gewerkt aan de voorbereiding van een tentoonstelling, die tot onderwerp heeft het beleg van de stad 's-Hertogenbosch door Prins Frederik Hendrik. Men is o.a. reeds bezig met de bouw van een grote maquette van genoemde stad.

Hoewel, voor men hier mede begon, reeds vele ~~onderzoekingen~~ en studies werden gedaan, blijven ~~er~~ ~~toch~~ nog vele vraagpunten over.

Zonder enige twijfel zijn er bij onze vereniging leden die veel over dit onderwerp weten.

De heer Kist, conservator van het Rijksmuseum en lid van onze vereniging, die zich o.a. bezig houdt met de bouw van de maquette, wil gaarne in contact komen met die leden van onze vereniging die hem over dit onderwerp kunnen inlichten.

Er zou dan b.v. een excursie in het Rijksmuseum kunnen worden gehouden, waarbij de in aanbouw zijnde maquette wordt getoond en waarbij dan een bespreking zou kunnen worden gehouden.

Leden die hiervoor interesse hebben worden verzocht, zich in verbin- ding met onze secretaris te stellen.

F.L. Diekerhoff.

- C. Van ons lid, de Luitenant-Kolonel van de Generale Staf L. Verhoeff, ontvingen wij de 17e jrg nr 2 van het tijdschrift "Nederlands Volks- leven", waarin een drietal artikelen van zijn hand, respectievelijk getiteld:

"Het authentieke soldatenlied" (geïllustreerd)

"Een enquête over soldatenfolklore" en

"Kerstmis in de loopgraven en andere oorlogssagen."

Het betrokken tijdschrift is nog te bestellen door storting van f. 3,- per exemplaar op postrek. nr 536091 ten name van Dr. Tj. W. R. de Haan, Kerkstraat 64 te Wassenaar.

Laten we beginnen met te zeggen, dat we het grootste respect hebben voor het omvangrijke werk, dat de overste Verhoeff op het vrijwel on- ontgonnen gebied der soldatenfolklore is begonnen. Zijn werk verdient zeker binnen onze vereniging alle mogelijke aandacht en steun.

Onzerzijds willen we een poging daartoe wagen door bij het eerste van de bovengenoemde tijdschriftartikelen enige summiere kanttekeningen te plaatsen.

Zo lezen we op blz. 149, 3e regel van onder "alleen de grappenmaker op het hoofdeksel is ons niet duidelijk".

Indien we het uit 1880 daterende boek van E. van Gendt "Beschrijving van de Uniformen van de Nederlandsche Landmacht, Schutterij, Weerbaar- heid en Invaliden" * opstaan bij de Artillerie, dan zien we daar onder "Schako" staan:

"Als bij de infanterie, doch in plaats van de plaat, twee gekruiste kanonnen met kroon van geel metaal, de bal van roode wol; in groote tenue een afhangende zwarte paardenharen vlam" Deze laatste werd ook wel "Kwast" genoemd,

waarmee dan de verbinding kwast=grappenmaker duidelijk wordt. Zo zien we dat ook de folklore raakpunten heeft met de uniformkunde!

Op blz. 152 wordt gesproken over de Utrechtse Vrijwillige Jagers. Meer- dere gedichten en liederen uit de jaren 1830-1831 zijn te vinden in het boek "Weerbaar en student"*, dat in 1961 werd uitgegeven. Ook het boekje "Liederen uit de Doos van 1830 en 1831, ter herinnering voor de oud-soldaten van Willem II", dat ons overigens niet bekend is, zal wel een en ander uit die periode bevatten.

Over de koloniale tijd en speciaal over het leven bij het K.N.I.L. moeten vele liedjes bestaan. Zo lazen wij er enige in "Cantine vertellingen, humor en tragiek uit het oude K.N.I.L." * van Leo Lezer, terwijl de zelfde schrijver ook nog schreef "Liedjes van blank en bruin". Op blz. 156 wordt het lied van Madelein weergegeven. In het boekje "Zingend naar Holland"*, uitgegeven door het bestuur van de "Vereeniging Holland-Canada (in 1941 te Montreal) en bestemd voor de Nederlandse soldaten in de geallieerde gelederen staat een geheel afwijkende tekst (3 coupletten) van dit schone lied. Zelfs het refrein is anders. Overigens bevat dit boekje nog een aardig lied op de wijze van "Madelon", getiteld "In Hoevelaken". Het refrein van dit lied luidt als volgt:

"We gaan naar Oldebroek in Gelderland ,
de meest beruchte legerplaats in 't land.
De Knobbel, die je steeds beklimmen moet,
die wordt door iedereen vervloekt.
En 't mooiste is dan nog van al,
dat j'een kwartier moet tip'len naar de stal
en je van 't klimmen naar je adem zoekt,
in Oldebroek, in Oldebroek".

Met betrekking tot de typische oorlogsomstandigheden is het volgende door onze soldaten gezongen lied uit deze bundel (1941!), op de wijze van Piet Hein, wel vermeldenswaard:

"Heb je al gehoord,
Peter Ton is vermoord
door een lid van de Haagsche politie.
Ze schoten hem pardoes
een kogel door zijn bloes
en Peter Ton was foetsie.
Fascist, fascist,
nou lig je in je kist
op Nieuw Eikenduin,
je kop een beetje schuin
omdat ie NSB-er is (bis)"

Of er ook 'n liederenbestand is geweest van Nederlandse soldaten in Duitse krijgsdienst, is ons onbekend, maar wel kennen we een in 1942 te Zeist uitgegeven boek, getiteld "Neerlands zonen, Neerlands Helden"*, waarin "oude liederen verhalende en prijzende het leven van menig dapperen strijder voor zijn vaderland", verzameld en bijeengebracht door T. Guermonprez; dezelfde die in 1939 het boekje "Plaatjes en praatjes van onze soldaatjes" schreef. Uit het eerstgenoemde boek één voorbeeldje:

"Veel liever, veel liever
drie jaar soldaat,
dan te werken
gelijk een verken
in den huwelijken staat".

Het tweede boekje (uit 1939) bevat ook 'n enkel lied, doch is meer van belang om zijn militaire moppen en 'n lijst van militaire uitdrukkingen.

Bij de geraadpleegde bronnen op blz. 164 zien we wel de bundel "Het leger zingt" uit 1947, doch we missen de "Zangbundel voor het Nederlandsche Leger"*, ± 1916 uitgegeven op last van de Minister van Oorlog. Ook deze bundel bevat tal van goede soldatenliederen, zoals 'n "Pontonniers liedje" en "Waak op, Nederland", het Landstormlied 1915.

We hopen in de gelegenheid te zijn een volgende maal wat kanttekeningen te plaatsen bij het tweede artikel van Overste Verhoeff over de enquête.

R. en S.

* De van dit teken voorziene boeken zijn ons bereidwillig ter beschikking gesteld uit de verzameling Nederlandse Militaria van Kapitein K. Mar. F.J. van Lier.

- D. Door James C. Tily, 615 Oxford road, Bala-cynwyd, Pa, U.S. of America, worden handgekleurde militaire prenten uitgegeven. Elke prent is gesigneerd door Eugène Lelievre, onder wiens toezicht het inkleuren geschiedt. Enige voorbeelden uit de lijst van meer dan 100 prenten:
C 97	Gendarmes du Roi, trumpet	}	France 1730.
C 99	Grenadiers à Cheval, side drum		
C 49	General Washington, 1781	}	American Revolution
C 77	Philadelphia Light Horse, 1775		
C 31	3 rd. Texas Cavalry	}	Civil war
C 55	Trumpeter, Union		
C 58	Atlanta (Confederate Artillery)	}	Napoleontic Wars
C 16	Hussar, 1815, France		
C 18	Dragon, 1815, France	}	Napoleontic Wars
C 72	Dutch Carabinier, 1815		
C 86	French Chasseurs à Cheval	}	Napoleontic Wars
- Per stuk kosten de prenten \$ 3.00. Bij bestelling van vier of meer \$ 2,50 per stuk.
- E. Ons lid, de Kapitein der Grenadiers H.F. Fabri, verzocht ons de aandacht van de leden te willen vestigen op het bestaan van de Koninklijke vereniging "De Garde"
De vereniging is op 17 oktober 1928 opgericht en heeft ten doel een band tussen Grenadiers, Jagers en Fuseliers te vormen door:
- 1) versterking van het nationaliteitsgevoel en van de liefde voor ons Vorstenhuis,
 - 2) het hoog houden van de tradities van de drie Garde-regimenten
 - 3) het bewaren van de samenhang en onderlinge hulpverlening.
- De jaarlijkse bijdrage voor het lidmaatschap bedraagt f. 5,-.
Men ontvangt daarvoor gratis "De Garde" (10x per jaar)
Men kan zich opgeven bij Majoor der Jagers B. Frieseman, Bernhardlaan 21 te Arnhem.
- F. Ons Engelse lid Philip H. Buss zond ons een bulletin van "The Military Historical Society (Band section)", waaruit blijkt dat de Military Band Historical Research Society is opgeheven en als geheel als "sectie" is opgenomen in de "Military Historical Society" per 1 juli 1967. In het toegezonden bulletin staat een artikel, geschreven door Mr. Buss over Taptoe Delft, 1966.
Voorts 'n opgave van nieuwe gramfoonplaten, waaruit wij noteren:
"Marches militaires de la Russie imperiale" door een muziekkorps o.l.v. A. Skriabine. Verkrijgbaar bij S.E.R.P. 6 Rue de Beaune, Paris 7e, France, Prijs ± f. 30,- (L.P.)
"H.M.K.G.", 'n stereo LP. met praktisch uitsluitend Noorse marsen, gespeeld door de band van de Noorse Koninklijke Garde. Verkrijgbaar bij: Arne Benediksen A/S, Østerdalgaten 1, Oslo 6, Norway. Prijs ± f. 20,-.
Voorts 'n aantal Japanse platen met marsmuziek, waaronder Toshiba TP 4102, 'n LP met Nederlandse marsen, gespeeld door de "Japanese Maritime Self-Defence Force Band. Inlichtingen over deze Japanse platen verstrekt: Bunji Akamatsu, 4-12 Nagatacho 1 Chome, Chiyodaku, Tokyo, Japan.
- G. In de "Kampioen" van juni 1967 biedt Garant NV-50 te Noord-Scharwoude weer een zelf te bouwen Brits Marinekanon aan voor de prijs van f. 30,-. Aldus een bericht van Luitenant-Kolonel b.d. Gornelissen de Beer.
- H. Ons lid Dr. Mr. H.P. Schaap zond voor ons archief enige courantenknijsels o.a. over Willem de Saeftinge (Zierikzeesche Nieuwsbode 13 juni 1967), waarvoor wij hem hartelijk dank zeggen.

VII ARTIKELEN DOOR EN VOOR ONZE LEDEN

A. SOLDATENFOLKLORE

Wie zendt ons gegevens?

(II)

door L. Verhoeff.

Vraag 4

Sommige eenheden houden er mascottes op na, zoals bijvoorbeeld het Regiment Stoottroepen : Kees de bok, Van deze dieren zijn vele bijzonderheden te noteren: waarom dit dier gekozen werd, de naam en waarom deze naam werd gegeven, fictieve rang en registratienummer, wanneer en hoe bij de eenheid gekomen, wat voor versierselen het dier draagt en wanneer, hoe de verzorging geregeld is, schertsende straffen of beoordelingen etc. Ook worden wel poppen als mascottes gevoerd. Weet u dergelijke bijzonderheden van minder bekende levende of levenloze mascottes? Weet u wellicht overeenkomstige bijzonderheden van dieren die bij een eenheid waren ingedeeld (b.v. trekpaarden, bewakingshonden), dan wel door de eenheid werden ten geschenke gegeven (b.v. blinde-geleidehonden) of geadopteerd (b.v. schapen van een kudde) ?

Vraag 5

Sommige komische strafredenen worden regelmatig doorverteld, zoals bijvoorbeeld de overbekende: "Vier dagen verlof bekomen hebbende om te huwen, teruggekomen niet in gehuwde doch in kennelijke staat". Ook dwaze ziekenrapportaantekeningen, zoals : "Vier dagen vrij van halthouden" en zinsneden uit beoordelingen bijvoorbeeld : "Is een bescheiden man en met reden" komen voor in de cantine- en messverhalen. Sommige zijn kennelijk gefantaseerd en een deel is niet erg netjes. Kent u meer voorbeelden, ware, onware, nette of gewaagde ?

Vraag 6

Vele militairen krijgen van hun minderen of hun collega's bijnamen : Siem, Ome Joop, Blikken Leen, Raspoetin op sloffen, De Slotborstel enz. Ook worden bijnamen gegeven aan vele anderen personen met wie militairen in aanraking komen, zoals Alva (voor een bewaker in een krijgsgevangenenkamp), Pluisje (voor een kleine administratieve ambtenares met een witte mantel), Lou de Ladenlichter (voor een cantine-beheerder), Zevenenveertig-elf (voor een spoelingboer), etc. Weet u meer vermeldenswaardige voorbeelden ?

Wordt vervolgd. Bijdragen te zenden aan de
Redactie van "Ons Leger", Bleyenburg 38
te 's-Gravenhage onder het motto: "Soldatenfolklore".

B. HET KARAKTER VAN HET BRITSE LEGER AAN HET VLAAMSE FRONT, 1914-1918.
(vervolg) door Prof. ir. J.W. Bonebakker.

Omstreeks Kerstmis 1917 is Skene overgeplaatst naar de étappendienst, onderdeel van een legerkorps. Hij realiseert zich dan dat het laatste restje individualiteit uit deze oorlog is verdwenen.

In augustus 1914 was er het persoonlijk appèl om vrijwillig dienst te nemen, en de aantrekkingskracht van regimenten waarvan de namen of de wapenfeiten een beroep deden op lokaal patriotisme, of de faam van algemeen bekende commandanten. Bij de troep was de herinnering hieraan volkomen weggevaagd na de Somme.

+ terrain Binnen de gigantische afmetingen van die slag kon niemand zich herinneren welke veroverd was door de Prince of Wales' Own Light Infantry (the Cardiff Buffs), of onder welke omstandigheden de Duke of Glasgow's Carabiniers (dismounted) heldhaftig waren ten onder gegaan. Men telde niet meer in bataljons maar in divisies, dat was nog bij te houden. Divisies, zelfs indien er geen cavalerie en wielrijders, artillerie en Army Service Corps meer bij waren ingedeeld, hadden toch -tot de Somme- door hun infanterie hun eigen karakter behouden, "London or Lancashire, Scotch or Colonial". Maar zelfs dat ging verloren. Oude insignes en zinncheelden werden nog wel gedragen, maar hun zin was verdwenen, en de kentekenen zelf verdwenen ook. Er waren berichten geweest van moeilijkheden, bijna munitie, omdat "Birkenhead Irish" ter versterking waren gezonden naar "Cumberland Light Infantry", een regiment dat geen doedelzakken had en evenmin het driebladige klaverblad als (Iers) insigne. Het vroegere oordeel van de meisjes in de estaminets achter het front : "A Colonial private is worth a Highland lance-corporal, who is worth an English Second Loot" (luitenant) werd misleidend. De koloniaal, de Hooglander, de Engelsman - ze kwamen allemaal van Liverpool.

Tegen de achtergrond, gevormd door de British Expeditionary Force, volgt nu - tot besluit - als tegenhanger van luitenant Skene de Franse verbindingsofficier baron Georges d'Archeville. Hij heeft, zoals Skene, in augustus vrijwillig dienst genomen, maar -natuurlijk- bij een regiment kurassiers. Zijn grootvader was een in de adelstand verheven rijk geworden industrieel.

Keren wij terug tot luitenant Skene, gelegerd in Poperinghe, maart 1916. Kitchener's legers hadden zich hersteld van de slag bij Loos, en waren nog niet weggevaagd aan de Somme. Skene behoorde tot de officiersmess die bijna uitsluitend "middle-class professional men" bevatte, zoals hijzelf. Eigenlijk allen Engelse burgers, bij ongeluk soldaat geworden. Daar verschijnt d'Archeville:

A high, rather throaty voice was heard in the passage: "This C-Mess? Is the Mess President about?" That first lunch together told us but little, probably he was trying his hardest to be elaborately English; certainly he was taking his duties as liaison officer very, very seriously all the time. He was wonderfully successful -spoke our island tongue with glib fluency- chose subjects which he might be supposed to think we preferred -drank whisky- then lit his pipe, and went about his liaisoning with a: "I must be off. So long!" which was very nearly perfect. But not quite.

His hair and eyes were darker, his skin more olive, his uniform more sky-blue and strawberry than any English officer's ever were or will be. His voice was too excitable, his affability too obvious, his talk about polo, which he must have imagined to be the popular game of people like ourselves, as it is of regular soldiers, too offhand to be convincing. With us the public-school-taught tradition of the British Army still hovered. None of us talked "in the mess" either loud or long. While I do not suppose that any of us could boast of an education more expensive than that of a county-town grammar school, we were wholeheartedly English in our snobbery, and carefully avoided "shop" or any topic upon which anyone had any special knowledge. It was "not done".

His voluble cheerfulness was punctuated with tiny slips of grammar and of our suburban "good taste" - and behind it all lay the continuous interest in what the fellow would do next. There was not so much insular prejudice in this latter sentiment as might be supposed. During the heartrending leisures of "rest", another of d'Archeville's qualities - perhaps his main quality - had come out. We others were severally a doctor, architect, polytechnic lecturer and shipping clerk, who had become temporary soldiers, and didn't care how soon they returned to their proper avocations. D'Archeville, on the contrary, was NOTHING, not even a soldier. Apparently, the war once over, he would go back to Notting. Born of the small nobility (his father was a baron, title so incomprehensible as to verge on the ludicrous) he had been taught as accomplishments to ride, shoot, dance, speak English and to sing. He appeared to live in a small chateau of sorts with his father and mother who owned some farms, and some land on which were vineyards or houses, but when there was no shooting, and when he had finished calling on all the neighbours, he appeared to live in Parijs and have "a high old time". The expression is his own and does great credit to his knowledge of our language.

I suppose there were people like him in England in Georgian days. There are none now.

D'Archeville krijgt later "a comfortable job at Divisional Headquarters". Maar wanneer de verliezen aan vliegerofficieren bij de Franse luchtmacht onrustbarend worden, dan wurmt hij net zo lang tot hij wordt toegelaten tot de opleiding tot gevechtsvlieger! Hij begint het tweede en laatste gedeelte van zijn militaire carrière onderaan de ladder. Hij bereikt opnieuw de officiersrang, maar zijn gezondheid is slecht geworden en hij krijgt langdurig ziekteverlof. Ook daaruit weet hij zich los te werken, en hij gaat wéér naar het front. En sneuvelt.

C. BIJNAMEN IN HET OUDE DUITSE LEGER (vervolg)

Door H. Muller, Majoor der Koninklijke Marechaussee

Zoals we beloofden, vervolgen we deze keer met de bijnamen naar aanleiding van garnizoen of landstreek.

- Gren. Rgt. König Friedrich I (4. Ostpr.) Nr 5 : Bofken, naar de bijnaam voor de havenarbeiders in Danzig, waar dit regiment in garnizoen lag.
- Gren. Rgt. Graf Kleist von Nollendorf (1. Westpr.) Nr 6 : Polnische Garde. Het garnizoen was Posen, zodat er veel Pools sprekende recruten waren.
- Inf. Rgt. Groszherzog Friedrich Frans II von Mecklenburg-Schwerin (4. Brandenb.) Nr 24 : Neuruppiner Bilderbogen, naar het garnizoen Neuruppin, waar de bekende Bilderbogen was.
- Inf. Rgt. Graf Bose (1. Thür) Nr 31 : Mottenburger. Het garnizoen Altona werd door de Hamburgers spottend Mottenburg genoemd.
- Füs. Rgt. Prinz Heinrich von Preuszen (Brandenb.) Nr 35 : Berliner Jungs. Het garnizoen was Brandenburg, zodat er veel Berlijnse recruten waren.
- Niederrheinisches Füs. Rgt. Nr 39 General Ludendorff : Mammasoldaten, in garnizoen te Düsseldorf, waar ook de vrijwilligers voor één jaar vandaan kwamen, die thuis "bij mamma" woonden.

- Inf. Rgt. Graf Bülow von Dönhowitz (6. Westf.) Nr 55 : Piepenjungs.
Garnizoen in Höxter, Bielefeld en Detmold.
Piepe is Westfaals voor Pfeife.
- Inf. Rgt. Vogel von Falckenstein (7. Westf.) Nr 56 : Pottjungs.
Garnizoen in Wesel en Cleve. Pott is Westfaals voor Topf.
2. Hannoversches Inf. Rgt. Nr 77 : Heidschnucken. Garnizoen in Celle
op de Lünenburgerheide.
- Füs. Rgt. von Gersdorff (Kurhes) Nr 80 : Sommergarde. Het garnizoen
van het III Bat. was in Bad Homburg, het zomerverblijf van de
keizer.
De muziekkapel van dit Bat. was bijgeneemd de "Löwenkapelle"
omdat **bij** het eerste openbare optreden, in de dierentuin van
Frankfurt a/M een leeuw stierf.
7. Lotharingisches Inf. Rgt. Nr 158 : Sennetiger ; het III Bat. lag
in Sennelager.
- Inf. Rgt. Lübeck (3. Hans) Nr 162 : Marzipanjungs. Garnizoen was
Lübeck, bekend om zijn marsepein.
- Garde Schützen Bat. : Neuschateller. Het bataljon recruteerde in
Neuschatel.
16. (K. Bayer.) Inf. Rgt. Großherzog Ferdinand von Toscana:
Waldler. De recruten kwamen uit het Beierse woud.
1. Garde Dragoner Rgt. Königin Victoria von Großbritannien und Irland:
Regiment Cohen, omdat in dit regiment veel Joodse vrijwilligers
met éénjarig verband dienden.
- Husaren Rgt. Kaiser Nikolaus II von Russland (1. Westf.) Nr. 8 :
Papsthusaren. De garnizoenen Neuhaus en Paderhorn lagen in een
streng R.K. streek.
- Litthausches Ulanen Rgt. Nr 12 : Insterkosaken, naar het garnizoen
Insterburg.
- Eisenbahn Rgt. Nr 1 : Schöneberger Engel. Garnizoen was in Berlijn-
Schöneberg en op de schouderbedekking stond een grote E.
- Großherzoglich Hessische Train Abt. Nr 18 : Eschollbrücker Husaren,
naar de Eschollbrücke in het garnizoen Darmstadt..
- 'n Volgende maal de bijnamen naar aanleiding van de uniform.

- - - - -

VIII BESLUIT

- A. Tot onze grote spijt moeten deze keer de rubrieken "Uit de vakpers"
en "Krijgsmachtagenda" wegens plaatsgebrek komen te vervallen.
Wellicht wordt er tijd gevonden in september nog een extra-bulletin
uit te geven.
- B. Copy voor het oktobernummer gaarne vóór 20 september 1967 bij het
secretariaat.
- C. Weet U, dat U propaganda voor onze vereniging maakt, indien U bij
bestellingen n.a.v. publicaties in dit bulletin, dit ook als bron
van wetenschap vermeldt?
- D. Heeft U bij gelegenheid van het éénjarig bestaan van onze vereniging
reeds een nieuw lid geworven?.

Aanmeldingsformulier voor de Algemene Ledenvergadering

op 16 september 1967 te houden te 's-Gravenhage.

Gaarne inzenden vóór 2 september 1967 aan de secretaris,
Burgemeester Gaan van Necklaan 262 Leidschendam.

- - - - -

Ondergetekende, zal deelnemen
(naam en voorletters)

aan de jaarvergadering. Tevens geeft hij zich op voor deelname aan de
lunch/ Hij zal niet deelnemen aan de lunch. ~~☒~~

Hij wil niet/gaarne ~~☒~~ exposeren en benodigt daartoe
tafel(s). Zijn expositie zal in hoofdzaak bestaan uit :
.

Hij zou gaarne bij punt 8 van de jaarvergadering de volgende vra(a)g(en)
beantwoord zien :
.
.
.

(Eventueel op achterzijde te vervolgen)

Hij stelt voor de bestuursverkiezing kandidaat :

- 1)) (Alleen invullen als men het niet
 - 2)) ~~eens~~ is met de herverkiezing van
- de zittende leden)

Te op 1967. Handtekening van het lid :
(plaats) (datum)

.

Ruimte voor de afdelingscorrespondenten :

.
.
.
.
.
.

~~☒~~ doorhalen wat niet wordt gewenst.

